

Напрями використання системі внутрішнього аудиту в сучасних умовах

Сьогодні одним з найбільш дієвих інструментів, які дозволяють виявити можливість підвищення ефективності бізнесу, та відповідно однією з конкурентних переваг підприємства може стати його внутрішній аудит. Останнім часом питанням внутрішнього аудиту приділяється все більше уваги, що пов'язано з посиленням інтеграції українських підприємств у світові інвестиційні та інші економічні процеси. Наявність на підприємстві системи внутрішнього аудиту стає одним з невід'ємних елементів якісного корпоративного управління та позитивним сигналом для потенційних інвесторів.

Сучасний внутрішній аудит виходить за рамки функції контролю та стає більш орієнтованим на збільшення вартості бізнесу і гарантування прийнятного рівня ризиків. Тому його задачі, функції та методичне забезпечення мають бути переглянутими.

Основними завданнями сучасного внутрішнього аудиту як інструменту підвищення ефективності бізнесу, на наш погляд, є:

- аналіз та оцінка ефективності системи управління ризиками, що супроводжується розробкою рекомендацій щодо зниження ризиків до рівня прийнятних;
- оцінку системи внутрішнього контролю на предмет достовірності інформації, дотримання законодавства, ефективності і результативності діяльності окремих підрозділів підприємства.

Таким чином, внутрішній аудит можна також розглядати як інструмент оцінки ризиків, пріоритети в оцінці яких зміщуються від оцінки окремих операцій у бік оцінки ризиків в діяльності організації в цілому. А своєчасне виявлення ризиків та їх зниження до прийнятного рівня в значній мірі збільшує ефективність ведення бізнесу.

Але слід наголосити, що управління ризиками є однією з функцій менеджменту, завданнями же внутрішнього аудиту в області управління ризиками є оцінка надійності та ефективності системи управління ризиками та надання рекомендацій щодо попередження ризиків та зниження їх до прийнятного рівня.

Серед основних ризиків, які можуть впливати на ефективність ведення бізнесу в Україні, і яким може протидіяти внутрішній аудит (або унеможливлювати їх вплив, або суттєво знижувати), на наш погляд, можна виділити наступні ризики:

- податкові;
- пов'язані з коректністю облікової інформації, на основі якої керівники підприємства приймають важливі управлінські рішення;
- пов'язані із збереженням власності, цільовим та ефективним використанням активів підприємства.

Крім інструмента оцінки ризиків внутрішній аудит може виступати як інструмент виявлення сильних та слабких сторін у діяльності підприємства, що означає:

- у разі виявлення сильних сторін – перенесення позитивного досвіду на інші процеси, процедури та підрозділи підприємства (з урахуванням їхньої специфіки);
- у разі виявлення слабких сторін – закріплення їх як пріоритетних областей для удосконалення та розвитку.

Використання внутрішнього аудиту як інструменту виявлення сильних та слабких сторін у діяльності підприємства можливе у рамках виконання ім другого виділеного завдання сучасного внутрішнього аудиту – оцінки системи внутрішнього контролю на предмет достовірності інформації, дотримання законодавства, ефективності і результативності діяльності окремих підрозділів підприємства.

Ефективність використання внутрішнього аудиту в якості інструменту виявлення сильних та слабких сторін бізнесу суттєво підвищує наявність збалансованої системи показників експертизи бізнесу, на яку має орієнтуватися внутрішній аудитор.

Хоч побудова систем збалансованих показників експертизи бізнесу, управління ризиками і внутрішнього контролю не входить до завдань внутрішнього аудиту, внутрішній аудит в змозі надавати консультаційну підтримку на етапі розробки систем, але не має нести відповідальність за їх створення та підтримку. При цьому саме на службу внутрішнього аудиту покладається розробка процедур оцінки системи показників експертизи бізнесу та перевірка їх правильності.

Ступень його корисності для підприємства в якості інструменту підвищення ефективності бізнесу, в значній мірі залежить від змісту завдань, що поставлені перед ним власники та керівництвом.

Таким чином, внутрішній аудит є потужним інструментом підвищення ефективності бізнесу, що забезпечує успішний розвиток підприємства в умовах швидких змін економік України та світу, ускладнення процесів управління, розподілу функцій володіння та управління бізнесом. Його метою має стати виявлення можливостей вдосконалення діяльності підприємства, а подальшим напрямком розвитку – розробка і впровадження нової концепції внутрішнього аудиту та її становлення в підприємствах. Це означає більш перспективну, ніж ретроспективну орієнтацію внутрішнього аудиту, тобто його спрямованість не на оцінку подій і ризиків та їх наслідків, які вже відбулися (що фактично є на практиці), а на аналіз майбутніх подій, які можуть негативно вплинути на діяльність підприємства.

Література:

1. Аксен'єва О. Б., Соболєва О. В. Місце внутрішнього аудиту в системі управління підприємством // Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції «Альянс наук: вчений – вченому». – Т.1 – Дніпропетровськ: ПДАБА, 2009. – С. 3-8.
2. Дудка С. Внутрішній аудит – <http://www.liga.net>
3. Нетыкша О. Взгляд изнутри // Финансовый директор № 4, 2005. – С. 16–21.
4. Сонин А. Зачем компании внутренний аудит// Менеджмент и менеджер – 2006. – № 7-8 – С. 21–26.